

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 337/06-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. októbra 2006 predbežne prerokoval sťažnosť I. K. K., B., ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bardejov v súvislosti s vykonávaním úkonov súdu prvého stupňa v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 59/96 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cdo 22/06, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť I. K. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. augusta 2006 doručená sťažnosť I. K. K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho

základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bardejov (ďalej len „okresný súd“) v súvislosti s vykonávaním úkonov súdu prvého stupňa v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 59/96 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cdo 22/06.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Cdo 22/06 z 24. mája 2006 odmietol dovolanie sťažovateľa proti „... právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4 Co 129/99 a 4 Co 163/00, zo dňa 19. VI. 2000 v spojení s rozsudkom prvostupňového súdu“.

Sťažovateľ vyjadruje presvedčenie, že v danom prípade najvyšší súd porušil jeho označené práva, a to „... *pokiaľ ide o výslovné právo na súdnu ochranu v kontexte s právom na reálny, faktický a nie iba iluzórny a formálny súd a teda aj s povinnosťou našich všeobecných súdov rozhodnúť zákonne a spravodlivo predovšetkým vo veci samej*“.

Ďalej sťažovateľ argumentuje tým, že „... *ja v žiadnom prípade nemôžem zodpovedať a ani nezodpovedám za advokáta, ktorého mi na ochranu mojich práv a právom chránených záujmov ustanoví súd v mene zákona a nášho tzv. právneho štátu! Za takéhoto advokáta musí niesť zodpovednosť ten, kto mi ho určil*!“. V nadväznosti na to sťažovateľ tvrdí, že „... *nedostatky môjho dovolania, keď vôbec nejaké existovali za ustanoveného mi súdom advokáta som odstránil bezozbytku a k spokojnosti súdu ja sám, aj keď to nebolo vôbec mojou povinnosťou! V tomto smere mám len samé zlé skúsenosti. Lebo pokiaľ si nezabezpečím advokáta pred dovolacím súdom v prípade, že mi ho súd neurčí, tak moje dovolanie kasačný súd bez akýchkoľvek diskusií zmietne zo stala a keď ho mám, že mi ho súd výnimočne určí, ako sa to stalo v tomto prípade a ten sa nezhostí svojej úlohy, ako sa to práve stalo podľa najvyššieho súdu, o čom ja pochybujem, tak tento súd urobí to isté! Tak potom sa celkom právom pýtam, aký to tu máme vlastne právny štát?*“.

S poukazom na takto opísaný skutkový stav sa sťažovateľ domnieva, že okresný súd, ako aj najvyšší súd, porušili jeho označené práva, a žiada, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní jeho sťažnosti vydal nález, v ktorom rozhodne nasledovne:

„1. Vyslovuje, že základné a ľudské práva I. K. K. podľa ods. 1), čl. 46 Ústavy SR a ods. 1), čl. 6 Dohovoru o ich ochrane postupom Najvyššieho súdu SR, resp. štátu reprezentovaného Vládou SR a jeho Ministerstvom spravodlivosti SR v dovolacom konaní vedenom na Okresnom súde v Bardejove pod č. k. 12 C 59/96 a pri rozhodovaní o ňom Najvyšším súdom SR pod sp. zn. 2 Cdo 22/06 porušené boli.

2. Zrušuje uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Cdo 22/06, zo dňa 24. V. 06.

3. Prikazuje vo veci dovolania vedeného na Okresnom súde v Bardejove pod č. k. 12 C 59/96 v jeho merite Najvyššiemu súdu SR rozhodnúť.

4. Priznáva I. K. K. primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100 tis. Sk (slovom stotisícakorúnslovenských), ktoré mu je povinný Najvyšší súd SR, resp. priamo Slovenská republika, zastúpená Ministerstvom spravodlivosti SR uhradiť do dvoch do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Sťažovateľ žiada aj o úhradu trov konania a o ustanovenie právneho zástupcu v konaní o jeho sťažnosti pred ústavným súdom poukazujúc na svoju nepriaznivú sociálnu situáciu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola (...) prejednaná (...) súdom (...), ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

1. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa postupom okresného súdu v súvislosti s vykonávaním úkonov súdu prvého stupňa v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 59/96

Z obsahu sťažnosti nevyplýva, v čom vidí sťažovateľ porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vo vzťahu k namietanému postupu okresného súdu v označenom dovolacom konaní. Sťažovateľ totiž sťažnosť v tejto časti nijako neodôvodnil a neuviedol (ani k sťažnosti nepripojil) žiadne dôkazy. Nie je preto zrejmé, v čom by malo spočívať namietané porušenie označených práv v súvislosti s jeho vecou a neuvedenie odôvodnenia sťažnosti neumožňuje ústavnému súdu skúmanie príčinnej súvislosti medzi ich eventuálnym porušením a postupom okresného súdu.

Vzhľadom na tieto nedostatky sťažnosti v časti smerujúcej proti postupu okresného súdu ju ústavný súd odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa postupom najvyššieho súdu v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cdo 22/06

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie označených základných práv predovšetkým postupom najvyššieho súdu v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cdo 22/06 a jeho uznesením z 24. mája 2006, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 4 Co 129/99, 4 Co 163/00.

V odôvodnení uvedeného uznesenia najvyšší súd uviedol:

«Krajský súd v Prešove rozsudkom z 19. júna 2000 sp. zn. 4 Co 129/99, 4 Co 163/00 potvrdil rozsudok Okresného súdu v Bardejove z 13. novembra 1998 č. k. 12 C 59/96-132 a jeho uznesenie z 15. januára 1999 č. k. 12 C 59/96-137.

Rozsudok odvolacieho súdu napadol dovolaním žalobca, ktorý potom požiadal súd o ustanovenie zástupcu podľa § 30 O. s. p. Súd prvého stupňa uznesením z 12. októbra 2004 č. k. 12 C 59/96-192, v spojení s opravným uznesením z 11. marca 2005 č. k. 12 C 59/96-195, potvrdeným uznesením Krajského súdu v Prešove z 27. mája 2005 sp. zn. 2 Co 125/05, vyhovel žiadosti žalobcu a ustanovil mu zástupca z radov advokátov JUDr. J. M. Ustanovenú zástupkyňu potom súd prvého stupňa uznesením z 10. októbra 2005 č. k. 12 C 59/1996-205 vyzval, aby v lehote pätnástich dní dovolanie žalobcu doplnila tak, aby malo náležitosti podľa § 241 ods. 1 O. s. p. Ustanovená zástupkyňa, ktorej výzva súdu bola doručená 17. októbra 2005 (doručenka pripojená k č. l. 206 spisu súdu prvého stupňa), v súdom určenej lehote, a ani neskôr, dovolanie nedoplnila; podaním z 3. novembra 2005 oznámila súdu, že „vypovedáva zastupovanie v dovolacom konaní“, pretože žalobca jej neposkytuje žiadnu súčinnosť.

Podľa ustanovenia § 43 ods. 2 prvá veta O. s. p., ktoré sa podľa § 243c O. s. p. primerane použije aj pre konanie na dovolacom súde, ak účastník v lehote podľa odseku 1 podanie neopraví alebo nedoplní a pre uvedený nedostatok nemožno v konaní pokračovať,

súd odmietne podanie, ktoré by mohlo byť podľa svojho obsahu návrhom na začatie konania [v danej veci dovolaním proti rozhodnutiu dovolacieho (správne odvolacieho, pozn.) súdu].

Súdom ustanovená zástupkyňa žalobcu v určenej lehote neodstránila nedostatky dovolania, pre ktoré nebolo možné o ňom ďalej konať. K jej listu z 3. novembra 2005, ktorým oznámila súdu, že „vypovedáva zastupovanie v dovolacom konaní“ sa poznamenáva, že ustanovený zástupca nemôže účinne odstúpiť od zmluvy o poskytovaní právnych služieb, keďže s účastníkom, na zastupovanie ktorého bol ustanovený, zmluvu neuzatvára a nemôže ani účinne odmietnuť poskytovanie právnych služieb (§ 20 ods. 2, § 21 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb.).

Z týchto dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky, konajúci ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.), opravný prostriedok žalobcu podľa § 43 ods. 2 prvá veta O. s. p. odmietol.»

Z obsahu sťažnosti ústavný súd vyvodil, že podľa sťažovateľa išlo v danom prípade o odmietnutie súdnej ochrany majúce charakter denegationis iustitiae, a tým aj o porušenie základných ústavných princípov garantovaných v čl. 46 ústavy.

Podľa názoru ústavného súdu, pokiaľ právna zástupkyňa, ktorá bola sťažovateľovi na zastupovanie v dovolacom konaní ustanovená okresným súdom, nevyhovela v ním určenej lehote a ani neskôr jeho výzve na doplnenie dovolania (obsiahnutej v uznesení okresného súdu sp. zn. 12 C 59/96 z 10. októbra 2005), v dôsledku čoho najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Cdo 22/06 z 24. mája 2006 dovolanie sťažovateľa odmietol, bolo toto jeho rozhodnutie v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“).

V súvislosti s namietaným porušením čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru poukazuje ústavný súd na to, že podľa jeho doterajšej judikatúry je na skúmanie prípustnosti návrhu na začatie súdneho konania, jeho opodstatnenosti, dodržania zákonných lehôt, oprávnenosti navrhovateľa takýto návrh podať, právomoci súdu o ňom konať a rozhodnúť, či sú splnené iné zákonom ustanovené náležitosti zásadne príslušný orgán, ktorý rozhoduje

o merite návrhu. To znamená, že právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, obsahuje v sebe právomoc skúmať to, či návrh zodpovedá tým podmienkam, ktoré pre konanie o ňom ustanovuje príslušný procesný kódex. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci všeobecným súdom je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou (mutatis mutandis I. ÚS 74/02, I. ÚS 115/02).

Najvyšší súd podľa odôvodnenia predmetného uznesenia konštatoval, že súdom ustanovená právna zástupkyňa sťažovateľa neodstránila v určenej lehote nedostatky dovolania (tvrdiac, že sťažovateľ jej neposkytol žiadnu súčinnosť), pričom tieto nedostatky neumožňovali dovolaciemu súdu o ňom ďalej konať. V nadväznosti na to v súlade s ustanovením § 43 ods. 2 prvej vety OSP, ktoré sa podľa § 243c OSP primerane použije aj pre konanie na dovolacom súde, dovolanie sťažovateľa odmietol.

Najvyšší súd sa teda vecou sťažovateľa zaoberal a pri rozhodovaní o nej postupoval, ako už bolo uvedené, v súlade s procesnoprávnymi predpismi (Občiansky súdny poriadok). Ústavný súd sa po preskúmaní obsahu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu stotožnil s jeho názorom, že v označenom dovolacom konaní nebolo možné pokračovať pre nedostatok formálnych zákonom vyžadovaných náležitostí dovolania, a preto z dôvodu jeho procesných nedostatkov nemohol sa zaoberať vecnou správnosťou napadnutého rozsudku odvolacieho súdu a meritórne rozhodnúť.

V okolnosti, že dovolací súd nerozhodol o dovolaní meritórne, nemožno preto za takýchto podmienok vidieť odňatie možnosti konať pred súdom.

Vzhľadom na to namietaný postup najvyššieho súdu neumožňuje prijatie záveru o vecnej súvislosti s možným odňatím sťažovateľovho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Keďže ústavný súd zistil, že označené rozhodnutie najvyššieho súdu (ani postup, ktorý predchádzal jeho vydaniu), resp. jeho odôvodnenie, nebolo svojvoľné či arbitrárne,

podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na to, že ústavný súd neprijal sťažnosť na ďalšie konanie, neprichádzalo už do úvahy rozhodovať o ďalších nárokoch sťažovateľa, ktoré v nej uplatnil.

V Košiciach 25. októbra 2006